

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХУДОЖНЄ СКЛО ТА ХУДОЖНЯ КЕРАМІКА

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017-2018 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1296/17
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 17 р.

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Робоча програма «Художнє скло та художня кераміка» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*».

Розробник: Хижинський Володимир Вікторович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «04» жовтня 2017 року № 2

Т.в.о. завідувача кафедри
образотворчого мистецтва

(підпис)

О. В. Коновалова

© _____, 2017 рік

© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Структура програми навчальної дисципліни	7
III. Програма	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	10
V. Плани практичних занять та самостійних робіт ..	11
VI. Карта самостійної роботи студента	15
VII. Система поточного та підсумкового контролю	16
VIII. Методи навчання	19
IX. Методи контролю	20
X. Методичне забезпечення курсу	20
XI. Рекомендована література (основна, додаткова)	21

Пояснювальна записка

Робоча навчальна програма з дисципліни «Художнє скло та художня кераміка» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва відповідно до навчального плану напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Художнє скло та художня кераміка» необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Структура програми передбачає усі види навчальної діяльності, будується таким чином, щоб відводився час для набуття та засвоєння студентами нових знань, опанування вмінь та навичок щодо організації самостійної роботи студентів і контроль її ефективності. Велике значення у структурі програми відводиться практичним заняттям, спрямованим на проектно-дослідну роботу, опрацювання додаткової літератури, які передбачають різні форми організації навчання, активне спілкування з усіма студентами.

При складанні програми навчальних завдань за організаційну одиницю було взято дві навчальні години (одна навчальна година дорівнює 40 хв.).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є підготовка фахівця з високим рівнем мистецької майстерності, формування гармонійно розвинутого з індивідуальною творчою думкою спеціаліста, готового до самостійного творчого вирішення завдань образотворчого мистецтва.

Предметом навчальної дисципліни є напрямок діяльності художника в галузі образотворчого мистецтва, що вимагає формування у студентів певної сукупності компетенцій.

Завданнями дисципліни «Художнє скло та художня кераміка» є: ознайомлення з методами та засобами формування й відображення авторської ідеї, матеріалізації інформації та створенні художніх образів; оволодіння виражальними можливостями проектно-графічних засобів, формування умінь і навичок роботи з усім розмаїттям технік, інструментів та матеріалів; набуття вмінь та навичок роботи з проектним матеріалом, об'ємом; формування й розвиток професійного мислення майбутніх фахівців образотворчого мистецтва.

Під час практичних занять та самостійної роботи, використовуючи набуті знання з художнього скла та художньої кераміки, студенти **набувають умінь та навичок:**

1. правильно визначати методи та засоби виявлення й відображення графічної пластики композиційного рішення, пластики (рельєфу) поверхні;
2. вміти працювати з проектним матеріалом, об'ємом;
3. володіти прийомами графічної та пластичної розробки поверхні та її трансформації в об'ємні елементи;
4. коректно користуватися виражальними можливостями проектно-графічних засобів для створення площинних та об'ємно-просторових композицій;
5. творчо застосовувати знання щодо особливостей технологій виготовлення кераміки та професійного застосування її виразних можливостей у образотворчому мистецтві.

Основними формами організації навчальної роботи є робота в аудиторії під контролем педагога, а також самостійна робота з аналогами, літературою, репродукціями, відвідування музеїв, виставкових залів, фахових виставок тощо, що сприяє розвитку образного мислення та творчих здібностей студентів.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів. Курс призначений для студентів першого освітнього рівня (бакалаврського), розрахований на 1

семестр (4-й рік навчання), складається з 144 годин, тобто 4 кредитів ECTS, із яких 42 години – аудиторні, з них 4 – лекційні, 38 – практичні, 60 год. – розраховані на самостійне закріплення студентами отриманих знань, 6 відведено на модульний контроль, 36 год. розраховано на семестровий контроль. Вивчення курсу завершується іспитом в 7 навчальному семестрі.

I. Опис предмета навчальної дисципліни «Художнє скло та художня кераміка»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
7 семестр	Шифр та назва галузі знань 0202 «Мистецтво» Шифр та назва напрямку підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*» Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»	Нормативна
Кількість кредитів, відповідних ECTS:		Рік підготовки: 4-ий
4		7 семестр
Загальна кількість годин:		Контактних годин:
144		42
Семестровий контроль		з них: лекцій:
36		4
Змістових модулів:		практичних:
2		38
Тижневих годин: аудиторних:		Модульний контроль:
3		6 год.
самостійної роботи студентів:		Самостійна робота:
5		60 год.
	Семестровий контроль	
	36 год.	
	Форма підсумкового контролю:	
	екзамен	

II. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7 семестр

ХУДОЖНЄ СКЛО ТА ХУДОЖНЯ КЕРАМІКА. ОМ 4 курс, 7 сем.	Кількість годин						
Назви змістових модулів і тем	усього	у тому числі					
		л.	п.	с.	с.р.	м.к	сем.к
Змістовий модуль I. Керамічна форма та її декорування: фактура, рельєф, контр-рельєф, ажур							
Тема 1. Вступ. Мета й завдання курсу. Традиційні та новаторські прийоми декорування керамічних виробів.	12	2			10		
Тема 2. Рельєф та контр-рельєф в керамічній пластиці. (декоративне панно)	20		10		10		
Тема 3. Засоби і способи створення об'ємної форми в кераміці на прикладі зразків народного українського мистецтва.	10				10		
Тема 4. Ліплення об'ємно-просторової форми з використанням ажурі. (декоративний світильник)	22		12		10		
За змістовим модулем I	68	2	22		40	4	
Змістовий модуль II. Стилiстична виразнiсть в кераміці та засоби її втілення.							
Тема 5. Декоративна керамічна скульптура. Від традицій до сьогодення.	12	2			10		
Тема 6. Анімалістична фігуративна пластика.	26		16		10		
За змістовим модулем II	40	2	16		20	2	
Усього годин	144	4	38		60	6	36

III. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Керамічна форма та її декорування: фактура, рельєф, контр-рельєф, ажур

Тема 1.

Лекція 1. (2 год.) Вступ. Мета й завдання курсу. Традиційні та новаторські прийоми декорування керамічних виробів.

Рекомендована література:

***Основна:** 1, 2, 3, 4, 5*

***Додаткова:** 6, 8, 9, 10*

Тема 2.

Практична робота 1. (10 год.) Використання рельєфу та контр-рельєфу в керамічній пластиці. Технічні особливості глини та способи виготовлення керамічного виробу.

Рекомендована література:

***Основна:** 1, 2, 3, 4, 5*

***Додаткова:** 6, 8, 9, 10*

Тема 4.

Практична робота 2. (12 год.) Ліплення об'ємно-просторової форми з використанням ажурю. Аналіз основних прийомів створення об'ємної форми з глини, використання ажурного ліплення. Поєднання в керамічному в творі форми та функції.

Рекомендована література:

***Основна:** 1, 2, 3, 4, 5*

***Додаткова:** 6, 8, 9, 10*

Змістовий модуль II.

Стилістична виразність в кераміці та засоби її втілення

Тема 5.

Лекція 2. (2 год.) Декоративна керамічна скульптура. Від традицій до сьогодення.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

Інформаційні ресурси: 1, 2, 3, 5, 6

Тема 6.

Практична робота 3. (16 год.) Прийоми стилізації образу в глиняній пластиці. Створення об'ємно-просторової анімалістичної пластики та виявлення її характеру за допомогою декору і кольору.

Аналіз живописно-графічних прийомів і засобів заповнення об'ємної форми. Розгляд композиційно-художніх особливостей їх взаємодії.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Художнє скло та художня кераміка»

Разом: 144 год., лекції – 4 год., практична робота – 38 год., самостійна робота - 60 год., МКР - 6 год., семестровий контроль – 36 год.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II
	Керамічна форма та її декорування: фактура, рельєф, контр-рельєф, ажур.	Стилістична виразність в кераміці та засоби її втілення.
Бали	77 балів	54 бали
Лекції	Вступ. Мета й завдання курсу. Традиційні та новаторські прийоми декорування керамічних виробів.	Декоративна керамічна скульптура. Від традицій до сьогодення.
Відвідування лекцій	1 бал	1 бал
Практичні заняття	Рельєф та контр-рельєф в керамічній пластиці. (декоративне панно) (10 балів) Ліплення об'ємно-просторової форми з використанням ажурю. (10 балів)	Анімалістична фігуративна пластика (10 балів)
Відвідування практичних занять	11 балів	8 балів
49	31 бал	18 балів
Самостійна робота	Пошук та аналіз способів декорування керамічної поверхні Створення ескізу декоративного панно на основі витинанки Пошук та аналіз зразків об'ємної просторової пластики. Створення ескізу декоративного об'ємного світильника.	Аналіз зв'язку стилю, образу та форми на прикладах робіт сучасних керамістів Створення ескізу об'ємно-просторової анімалістичної пластики
30	20 балів	10 балів
50	МКР 1 - 25 балів	МКР 2 - 25 балів
Разом – 131 бал (коефіцієнт визначення успішності – 2,18)		
Екзамен (40 балів)		

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ
**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Керамічна форма та її декорування: фактура,
рельєф, контр-рельєф, ажур**

**Тема 1. Вступ. Мета й завдання курсу. Традиційні та новаторські
прийоми декорування керамічних виробів.**

Самостійна робота – 10 год.

Пошук та аналіз способів декорування керамічної поверхні.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

**Тема 2. Рельєф та контр-рельєф в керамічній пластиці
(декоративне панно)**

Практична робота – 10 год.

Вимоги до завдання: Розробити ескіз декоративного панно, використовуючи стилізовані зображення рослин і тварин за принципом силуетності (як у витинанці). Композиція, побудована за принципом симетрії або асиметрії, повинна максимально розкрити задум автора та виявити його художню виразність.

Підготувати глиняний пласт. Вирізати власну композицію з картону, відтиснути зображення на глиняній заготовці, щоб утворився заглиблений рельєф. Довершити композицію за допомогою додаткових графічно-пластичних елементів та задекорувати ангобами і глазурями.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та аналіз зображень витинанок в декоративному мистецтві.
2. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
3. Виконати оригінальну композицію відповідно завдання із глини.
4. Декорувати глазур'ю.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

Самостійна робота – 10 год.

Створення ескізу декоративного зображення з використанням рослин і тварин за принципом витинанки.

Вимоги до завдання: Розробити ескіз декоративного панно, використовуючи стилізовані зображення рослин і тварин за принципом силуетності (як у витинанці). Створити графічну композицію використовуючи виражальні можливості лінії та плями. Композиція, побудована за принципом симетрії або асиметрії, повинна максимально розкрити задум автора та виявити його художню виразність.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків стилізації рослин і тварин у витинанках.
2. Виконати ескіз декоративної композиції

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

Тема 3. Засоби і способи створення об'ємної форми в кераміці на прикладі зразків народного українського мистецтва.

Самостійна робота – 10 год.

Пошук та аналіз зразків об'ємної просторової пластики на прикладі робіт сучасних українських художників-керамістів.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

**Тема 4. Ліплення об'ємно-просторової форми з використанням ажур.
(декоративний світильник)**

Практична робота – 12 год.

Вимоги до завдання: Ознайомитись з особливостями технології

виконання об'ємних просторових форм та специфікою створення ажурів. Створити власну об'ємну форму з ажурями (за допомогою ажурного ліплення або вирізання отворів у готовій формі). За потреби доповнити виріб фактурою та кольором.

Послідовність виконання завдання:

1. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
2. Виконати оригінальну об'ємну форму відповідно до завдання із глини.
3. Декорувати глазур'ю.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

Самостійна робота – 10 год.

Розробити ескіз керамічного світильника.

Вимоги до завдання: Створити ескіз декоративної композиції, враховуючи виражальні можливості об'єму, ажурів, фактури та кольору.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків керамічних декоративних світильників.
2. Виконати ескіз декоративної композиції.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Стилiстична виразнiсть в керамiцi та засоби її втiлення.

Тема 5. Декоративна керамiчна скульптура. Вiд традицiй до сьогодення.

Самостійна робота – 10 год.

Ознайомлення з творами сучасних художників-керамістів. Аналіз зв'язку стилю, образу та форми.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

Інформаційні ресурси: 1, 2, 3, 5, 6

Тема 6. Анімалістична фігуративна пластика

Практична робота – 16 год.

Вимоги до завдання: Створити об'ємно-просторову анімалістичну пластику за власним ескізом.

У виготовленні композиції керуватись основними принципами декоративного мистецтва – спрощення та узагальнення. Стилзація повинна підкреслювати і виявляти характер обраних тварин. Можливе використання технік декорування фактурами, ангобами та глазур'ю.

Послідовність виконання завдання:

1. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
2. Виконати оригінальну композицію відповідно завдання із глини, ангобів, глазури.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

Самостійна робота – 10 год.

Створення ескізу об'ємно-просторової анімалістичної пластики.

Вимоги до завдання: Створити ескіз декоративної композиції, враховуючи пластичні виражальні можливості кераміки.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків стилзації тварин в кераміці.
2. Виконати ряд пошукових ескізів принципового вирішення композиції на папері А4.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова: 6, 8, 9, 10

**VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
з дисципліни «ХУЖОЖНЕ СКЛО ТА ХУДОЖНЯ КЕРАМІКА»**

Змістовий модуль та теми курсу	кільк. годин	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Керамічна форма та її декорування: фактура, рельєф, контр-рельєф, ажур.			
Пошук та аналіз способів декорування керамічної поверхні	10	<i>Практичне заняття, модульний контроль</i>	5
Створення ескізу декоративного панно на основі витинанки	10	<i>Практичне заняття, модульний контроль</i>	5
Пошук та аналіз зразків об'ємної просторової пластики.	10	<i>Практичне заняття, модульний контроль</i>	5
Створення ескізу декоративного об'ємного світильника	10	<i>Практичне заняття, модульний контроль</i>	5
Змістовий модуль II. Засоби стилістичної виразності в декоративному мистецтві			
Аналіз зв'язку стилю, образу та форми на прикладах робіт сучасних керамістів.	10	<i>Практичне заняття, модульний контроль</i>	5
Створення ескізу об'ємно-просторової анімалістичної пластики	10	<i>Практичне заняття, модульний контроль</i>	5
Разом годин:	60	Разом балів:	30

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Художнє скло та художня кераміка» оцінюються принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100 (із застосуванням визначеного коефіцієнта). Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. IV).

Поточний контроль (оцінка роботи на практичних заняттях) здійснюється у вигляді перегляду по завершенні кожної теми практичних занять. За завершену роботу студент отримує максимально 10 балів, як що робота недороблена бали знижуються пропорційно завершеності роботи. Отриманий на перегляді бал підсумовується з балом за відвідування. Самостійна робота оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за кожну тему самостійної роботи 5 балів. Роботи, що не відповідають темам не розглядаються.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 7.1.-7.3.

Таблиця 7.1.

Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	ЗМ №1		ЗМ №2	
			К-сть один.	Всього балів	К-сть один.	Всього балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	11	11	8	8
3	Робота на практичному занятті (оцінюється виконане завдання)	10	2	20	1	10
4	Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20	2	10
5	МКР	25	1	25	1	25
Максимальна кількість балів за модуль			77		54	
Максимальна кількість балів (поточний контроль)			131			
Коефіцієнт визначення успішності			2,18			
Максимальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта без урахування підсумкового тесту (екзамену)			60			
Підсумковий тест (екзамен)			40			
Підсумковий рейтинговий бал			100			

Таблиця 7.2.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта без підсумкового тесту (екзамену)	Екзамен	Загальна сума балів			
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2								
T1	T2	T3	T4	МКР						T5	T6	МКР
6	20	5	21	25	6	23	25					
77					54			131	2,18	60	40	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі навчання студентів застосовуються такі методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом і способом передачі та сприймання навчальної інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція)

із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), практичні заняття, бесіда, розповідь-пояснення.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, практичні роботи, порівняльний аналіз.

2) За ступенем самостійності мислення:

- репродуктивні;
- пошукові;
- дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю:

- під керівництвом викладача;
- самостійна робота студентів: з книгою;
- виконання індивідуального навчального завдання.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання:

- навчальні дискусії;
- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2) Методи стимулювання обов'язку і відповідальності.

- роз'яснення значимості учіння, мети навчального предмета;
- пред'явлення навчальних вимог до вивчення предмета.

ІХ. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.
- методи письмового контролю: МКР, екзамен.
- методи практичного контролю: творча розробка.
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

Х. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Робоча навчальна програма;
2. навчальні посібники;
3. опорні конспекти лекцій;
4. збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. електронні презентації лекційного матеріалу.

ХІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: навчальний посібник / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич ; ред. Т. О. Головіна. - Львів : Світ, 1993. - 272 с. : кольор. іл. - Бібліогр. в кінці розд. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 11 примірників)
2. Антонович Є. А. Художні техніки у школі : навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих навчальних закладів / Є. А. Антонович, В. І. Проців, С. П. Свид ; Міністерство освіти України, Інститут змісту і методів навчання. – К. : ІЗМН, 1997. - 312 с. : іл. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
3. Воронов Н. В. Советская монументальная скульптура 1960-1980 / Н. В. Воронов. – М.: Искусство, 1984. – 224 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
4. Захаров А. И. Основы технологии керамики: Учебное пособие / А. И. Захаров. – М.: РХТУ им. Д. И. Менделеева, 1999. – 79 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/4894/>)
5. Мельник А.А. Основные закономерности построения скульптурного рельефа: Учеб. пособие для средн. проф.-техн. училищ / А. А. Мельник. – М.: Высш. шк., 1985. – 112 с., ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2112/>)

Додаткова:

6. Захарчук-Чугай Р. В. Українське народне декоративне мистецтво : навчальний посібник / Р. В. Захарчук-Чугай, Є. А. Антонович. – К. : Знання, 2012. - 342 с. : цв. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
7. Иоханнес Итген. Искусство Формы. Мой фотокурс в Баухаузе и других школах / Пер. с нем. Л. Монахова; худ. узд. Д. Аронов. – М.: Издательство «Д. Аронов», 2001. – 137 с. (Наявний в електронному репозиторії:

<http://elib.kubg.edu.ua/2737/>)

8. Миловский А. С. Народные промыслы = Folk arts and crafts : встречи с самобытными мастерами / А. С. Миловский ; ред. Т. И. Кондрашова. – М. : Мысль, 1994. – 398 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
9. Рондели Л. Д. Народное декоративно-прикладное искусство: книга для учителя / Л. Д. Рондели. – М. : Просвещение, 1984. - 144 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірників)
10. Русинова О. Е. Образец для подражания: Этьен-Морис Фальконе, скульптура и литература / Ольга Русинова – СПб.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2012. – 212 с., [32] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.thisiscolossal.com/2013/12/pottery-meets-experimental-animation-in-this-ceramic-phonotrope/>
2. <https://www.sanna-annukka.com/collections>
3. <http://www.foltbolt.com/>
4. <http://www.mindysolomon.com/artists/index.php?artist=David+Hicks>
5. <https://www.etsy.com/ru/shop/EsteMacLeodDesigns?ref=l2-shopheader-name>
- 6 <http://rukotvory.com.ua/maystry/type/gonchari/>